

Sygn. akt **XI Ka 147/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie XI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Daniluk

Sędziowie SSO Artur Achrymowicz

SSO Elżbieta Wierzchowska (spr.)

Protokolant sekr. sądowy Katarzyna Radek

po rozpoznaniu dniach 30 marca 2017 r., 12 kwietnia 2017 r.

sprawy **M. S.** córki R. i I. z domu D. ur. (...) w J. L.

oskarżonej o czyn z art. 212§1kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Kraśniku

z dnia 29 grudnia 2016 roku sygn. akt **II K 489/16**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżoną od dokonania zarzuconego jej czynu;

II. kosztami procesu obciąża oskarżycielkę prywatną L. S..

Artur Achrymowicz Elżbieta Daniluk Elżbieta Wierzchowska

Sygn. akt XI Ka 147/17

UZASADNIENIE

Oskarżycielka prywatna L. S. oskarżyła **M. S.** o to, że w dniu 24 czerwca 2016 roku w K., woj. (...), do akt sprawy rozpoznawanej przed Sądem Rejonowym w Kraśniku, I Wydział Cywilny, ul. (...), (...)-(...) K. o sygn. I Co 102/16, o wszczęcie egzekucji dotyczącej czynności niezastępowalnej, działając przez swojego pełnomocnika T. N., złożyła oświadczenie z dnia 20.06.2016 roku, zawierające nieprawdę, pomówiła pokrzywdzoną L. S. o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności tj. o to, że:

1. dokonała pobicia córki oskarżonej, jak stwierdzono w oświadczeniu było to wykonane na zlecenie pokrzywdzonej w 2012 roku, co spowodowało problemy zdrowotne u jej córki tj. zapalenie strun głosowych, zmiążdżenie przegrody nosowej, na skutek tych obrażeń córka oskarżonej przeszła operację w prywatnej klinice w W.,
2. wykonując pokrycie dachowe na swojej części czym pokrzywdzona ułatwiła drogę do dokonania włamania do domu oskarżonej w 2005 roku,
3. niszczyła ogrodzenie poprzez malowanie czarnym sprayem oraz o niszczenie elewacji;

tj. o przestępstwo z art. 212 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II K 489/16, Sąd Rejonowy w Kraśniku:

I. oskarżoną M. S. uznał za winną tego, że w dniu 24 marca 2016 roku, w K., woj. (...), do akt sprawy ICo 102/16 Sądu Rejonowego w Kraśniku działając przez swojego pełnomocnika procesowego złożyła oświadczenie z dnia 20.06.2016 roku skierowane do Sądu Rejonowego w Kraśniku i pomówiła w tym oświadczeniu L. S. o to, że niszczyła ogrodzenie poprzez malowanie czarnym sprayem, niszczyła elewację na szkodę oskarżonej oraz dokonała pobicia córki oskarżonej, które było wykonane na zlecenie, co mogło L. S. poniżyć w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla wykonywania zawodu pielęgniarki środowiskowej, co stanowi przestępstwo z art. 212 § 1 k.k. i za to na mocy art. 212 § 1 k.k. i art. 33 § 1 i 3 k.k. skazał ją na karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięć) złotych;

II. na mocy art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonej na rzecz oskarżycielki prywatnej L. S. nawiązkę w kwocie 400 (czterysta) złotych;

III. na mocy art. 628 pkt 1 k.p.k. i art. 3 ust 1 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonej na rzecz oskarżycielki prywatnej L. S. kwotę 1500 (jeden tysiąc pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz obciążył ją opłatą w kwocie 50 (pięćdziesiąt) złotych.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonej. Zaskarżając go w całości zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 212 § 1 k.k. przez błędną wykładnię i niesłuszne uznanie, że oskarżona dopuściła się zarzucanego jej czynu w sytuacji, gdy postęp jej czynu zakończył się na etapie przekazania oświadczenia swojemu pełnomocnikowi, który w obliczu swoich ustawowych obowiązków był zobowiązany działać wyłącznie w interesie swojej klientki, a brak było jakichkolwiek podstaw do złożenia ww. oświadczenia w przedmiotowej sprawie, a to w konsekwencji zdaniem Sądu wypełniło znamiona art. 212 § 1 k.k.;

2. obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 4 i 7 k.p.k. mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającą na dokonaniu nieobiektywnej, wybiórczej i jednostronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przez brak poczynienia jakichkolwiek ustaleń w zakresie oceny obowiązków i roli pełnomocnika oskarżonej T. N., bez działania którego nie doszłoby do zrealizowania znamion przestępstwa zniesławienia.

Stawiając powyższy zarzut obrońca wniósł o zmianę skarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej M. S. od stawianego jej zarzutu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja, w zakresie jej wniosku końcowego o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonej M. S. zasługuje na uwzględnienie.

W ramach wstępu podnieść należy, iż nie zyskała aprobaty argumentacja obrońcy oskarżonej, której zadaniem było przerzucenie odpowiedzialności za zaistniałą sytuację na radcę prawnego W. N.. Jak słusznie sygnalizuje pełnomocnik oskarżycielki prywatnej, radca prawny nie odpowiada za zgodność z prawdą informacji uzyskanych od klienta. Co istotniejsze jednak, odpowiada on za formę i treść pism procesowych i innych dokumentów przez siebie sporządzonych w związku ze świadczoną pomocą prawną (art. 38 ust. 4 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego). Trudno bowiem wymagać, by pełnomocnik ponosił odpowiedzialność za treść nie swoich pism, chociaż winien zachować czujność odnośnie ich treści w sytuacji ich procesowego wykorzystania (co w realiach niniejszej sprawy nie było konieczne i o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia).

Bezsporne w niniejszej sprawie jest, że M. S. sporządziła pismo zatytułowane „Oświadczenie Do Sądu Rejonowego w Kraśniku”, które w toku postępowania o wszczęcie egzekucji – w trakcie posiedzenia w dniu 24 czerwca 2016 r. przed

tym Sądem w sprawie o sygn. akt I Co 102/16 – jej pełnomocnik złożył do akt sprawy i które zawierało zapisy, których treść została wyszczególniona w prywatnym akcie oskarżenia.

Nie sposób jednak podzielić zaprezentowanej przez Sąd pierwszej instancji oceny prawnej zachowania oskarżonej M. S..

W pierwszej kolejności należy pochylić się nad kwestią zamiaru działania oskarżonej. W wyroku z dnia 12 lipca 2007 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV KK 75/07 (LEX nr 277263) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, podzielany przez Sąd Okręgowy, że nie stanowi zniesławienia zarzut podniesiony w toku procesu sądowego, pod warunkiem że działanie sprawcy zmierza do obrony własnego interesu w sprawie oraz zarzut postawiony jest we właściwej formie i nie zamierza wyłącznie do poniżenia osoby, której został postawiony.

Mając powyższe na względzie podnieść należy, że łączna analiza wszystkich okoliczności sprawy, przemawia za przyjęciem, iż zamiarem oskarżonej M. S., mimo że w swoim piśmie zawarła opisane w prywatnym akcie oskarżenia sformułowania mające uzasadniać jej negatywny stosunek do L. S., nie było wyłącznie zniesławienie jej. Przepęstwo z art. 212 § 1 k.k. jest bowiem przestępstwem umyślnym i konieczne jest wykazanie, że oskarżona działała z zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym dokonania tego przestępstwa. Tymczasem, na podstawie ujawnionych w toku przewodu sądowego faktów uznać należy, że zamiarem oskarżonej było przede wszystkim poinformowanie Sądu Rejonowego w Kraśniku, że jej osobiste stawiennictwo nie jest możliwe ze względu na rodzaj zatrudniania i wykonywanej pracy w niemieckiej placówce zdrowia oraz zajęcie stanowiska w sprawie, które rzecz jasna poprzedziła wywodem zawierającym zarzucanej jej określenia. Nie można jednak przyjąć, tak jak to uczynił Sąd pierwszej instancji, że twierdzenia zawarte w oświadczeniu przez oskarżoną miały na celu jedynie oczernianie i szkalowanie strony przeciwnej w tym przypadku L. S., tym bardziej, mając na uwadze stanowisko oskarżonej wyrażone na rozprawie w sprawie niniejszej, iż „nie miałam na uwadze żadnej obrazy pisząc takie pismo”.

Marginalnie zauważyć należy, iż o ile można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu orzekającego, iż twierdzenia M. S. pozostają bez związku z roszczeniem (choćby prezentuje swój stosunek i zajęte przez siebie stanowisko w tym przedmiocie) o tyle uznanie, że nie mają żadnego wpływu na rozstrzygnięcie o roszczeniu, w sytuacji umorzenia postępowania – braku merytorycznego rozstrzygnięcia – nie ma zasadniczego znaczenia w sprawie.

Przechodząc dalej nie można zgodzić się z Sądem pierwszej instancji, iż wypowiedź zawarta w oświadczeniu bez jakiegokolwiek wątpliwości mogła poniżyć L. S. w opinii publicznej oraz narazić L. S. na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu pielęgniarki środowiskowej. Zauważyć należy, że działanie polegające na złożeniu w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Kraśniku, sygn. akt I Co 102/16 o wszczęcie egzekucji przedmiotowego oświadczenia za pośrednictwem swojego pełnomocnika zawierającego wymienione w zarzucie treści miało charakter niepubliczny – kierowane było wyłącznie do tego Sądu i na użytek toczącego się postępowania (o czym zapewniała również oskarżona na rozprawie, k. 76v.). Z natury rzeczy bowiem takie pismo nie jest dostępne dla bliżej nieokreślonej liczby osób, a więc trudno przyjąć by nawet zawarte w nim negatywne sformułowania mogły poniżyć oskarżycielkę prywatną L. S. w opinii publicznej, skoro treść tych pism do opinii publicznej nie docierała. Ograniczony krąg osób, które mogły się zapoznać z treścią tego pisma nie powodował też narażenia oskarżycielki na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania danego stanowiska czy zawodu. Przedmiotem ochrony odnośnie przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. jest bowiem cześć, czyli szacunek, poważanie, uznanie, przy czym chodzi o „cześć” w znaczeniu zewnętrznym (przedmiotowym). Mówiąc o czci zewnętrznej, mamy zaś na myśli wartość, jaką dana osoba posiada w pojęciu innych ludzi (znaczenie społeczne człowieka), a w sytuacji gdy treść przedmiotowego pisma nie trafiała do szerszego kręgu osób, to tym samym nie mógł nastąpić skutek w postaci poniżenia L. S. w opinii publicznej, lub narażenia jej na utratę zaufania w zw. z wykonywanym zawodem lub zajmowanym stanowiskiem. Przepis art. 212 § 1 k.k. mówi nie o poniżeniu w ogóle, lecz "o poniżeniu w opinii publicznej", co oznacza, że chodzi tu nie tyle o urazę osobistych uczuć osoby pokrzywdzonej, ale o to, jak osoba pomówiona będzie postrzegana przez szeroki, nieokreślony krąg osób. W myśl art. 212 § 1 k.k. karalne jest więc tylko takie pomówienie, które może prowadzić do upokorzenia danej osoby w opinii innych osób, spowodować, że inne osoby będą uważać pokrzywdzoną za osobę poniżoną. Skoro zatem w

niniejszej sprawie pomówienie wywołało wyłącznie skutki w sferze osobistej i nie wystawiło na szwank publicznej reputacji oskarżycielki prywatnej L. S. to nie można mówić o odpowiedzialności karnej z art. 212 § 1 kk.

W świetle powyższych rozważań należy przyjąć, że zachowanie oskarżonej M. S. opisane w zarzucie, a mające polegać na czynie kwalifikowanym z art. 212 § 1 k.k., nie mogło zostać potraktowane jako karalne zniesławienie z wymienionych wyżej przyczyn. W realiach rozpoznawanej sprawy brak jest bowiem ustalenia, iż oskarżona swoim pismem mogła poniżyć oskarżycielkę prywatną L. S. w opinii publicznej, czy też narazić na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania danego stanowiska czy zawodu, jak też brak wykazania by zamiarem oskarżonej było wyłącznie poniżenie oskarżycielki prywatnej, a nie poinformowanie sądu o jej niestawiennictwie oraz zajęcie stanowiska w sprawie o sygn. akt I Co 102/16 toczącej się przed Sądem Rejonowym w Kraśniku. Dlatego też Sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżoną od dokonania zarzuconego jej czynu, zaś w oparciu o treść art. 632 pkt 1 k.p.k. kosztami procesu obciążył oskarżycielkę prywatną L. S..

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. orzekł jak w wyroku.

Elżbieta Daniluk Elżbieta Wierzchowska Artur Achrymowicz